

“เขียนมาให้...เป็นของขวัญ”

คนเลือดแดง-เลือดเหลือง-ตำรวจ-ประชาชนมาพบกัน

เนื่องจากสถานการณ์ในสังคมไทยเกี่ยวกับผู้คนที่มีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นสองฝ่ายใหญ่ๆ ยังคงอยู่และยังมีผลกระทบต่อความคิด ความรู้สึก และความสัมพันธ์ในสังคมโดยรวม ความพยายามในการค้นหาความต้องการในส่วนลึกของทั้งสองฝ่ายอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแปรเปลี่ยนความขัดแย้งไปในทางสร้างสรรค์ แทนการนำไปสู่ความรุนแรงก็เป็นได้ ประสบการณ์ต่อไปนี้อาจเป็นตัวอย่างหนึ่งของความพยายามดังกล่าว...

ผมได้รับคำเชิญชวนจากผู้ประสานงานโครงการเพื่อนรับฟัง ให้เข้าร่วมรายการเสวนาระหว่างผู้คน ๔ ฝ่าย มีคนเลือดเหลือง (พันธมิตร) คนเลือดแดง (นปช.) ตำรวจ และประชาชนที่ไม่ใช่คู่ความขัดแย้ง เราทั้งหมดร่วมเปิดใจพูดคุยกันถึงความรู้สึกที่อัดอั้นและร่วมสานฝันสังคมไทยที่อยากเห็นร่วมกัน โดยรายการนี้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

ภาพ : www.raigruin.com

ความกังวลเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม

ก่อนจะเข้าร่วมเสวนา ผมรู้สึกกังวลใจว่าอาจเกิดความขัดแย้งจากความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายที่กระทบกัน และอาจทำให้ความหวังในการเยียวยาความขัดแย้งในสังคมไทยยิ่งลดน้อยถอยลงไป... แต่เมื่อผมได้เข้าร่วมรายการเสวนาในครั้งนี้แล้ว ผมรู้สึกสบายใจ เห็นใจ เข้าใจทุกฝ่ายมากขึ้น และเกิดความหวังขึ้นมาในใจ... ตอนจบรายการ ผมสบายตาและมองเห็นรอยยิ้มที่เกิดขึ้นกับทุกคนที่เข้าร่วมเสวนา แตกต่างไปจากบรรยากาศตอนเริ่มต้นรายการ

เข้าใจคนที่นั่งตรงข้ามกับเรา

คุณประเมษฐ์ ภูโต ผู้ประสานงานพันธมิตรมุสลิมบ้านครัว เปิดเผยความคิดความรู้สึกให้เราฟังว่า “เตรียมใจมาพอสมควรว่าเราต้องอยู่ในวงของคนที่มีคิดต่างกัน รูปแบบของการเสวนาไม่ใช่การที่จะมาเอาชนะกัน การฟังถือเป็นความอดทนอย่างหนึ่ง ไม่เหมือนกับเราไปนั่งฟังในบรรยากาศก่อนหน้านี้ที่ฟังคนที่เห็นต่างจากเราไม่ใช่ฟังเพื่อหาข้อโต้แย้ง แต่ฟังเพื่อที่จะเข้าใจกันและกันมากกว่า ฟังไม่ใช่เพื่อจับผิด แต่เราเข้าใจคนที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับเรา”

อยากให้เรา...เรายังเป็นพี่น้องกัน

อุษาวดี ผึ้งรอด เครือข่าย นปช. เล่าเรื่องจริงที่เกิดขึ้นพร้อมเปิดใจว่า “อยากให้ออกมาและเรื่องส่วนตัวกับเรื่องชุมชน แม้การชุมนุมจะยุติลงแล้ว แต่ในชุมชนของดิฉันยังยิงกันตาย... คือคนที่พูดเสียงกัน สักเดี๋ยวคนหนึ่งก็กลับไปเอาปืนมายิงคนที่พูด แถมยิงผิดตัวอีก คือคนที่พูดเสียงกันไปนอนแล้ว แต่มีอีกคนหนึ่งมา พอเห็นเสื้อกันหนาว ก็เอาเสื้อกันหนาวของคนที่จะละกันมาใส่ คนที่ไปเอาปืนมาเห็นเข้า คิดว่าเป็นพวกเดียวกับคนที่ทะเลาะกันอยู่ เลยยิงตายเลย...” “อย่าทะเลาะกันเพราะถึงเราจะตาย ชุมชนเราก็ต้องทำศพกันเอง แต่พวกเราตาย แม้มีข้อคิดเห็นไม่ตรงกัน อยู่กันคนละฝ่ายก็ต้องมาช่วยงานศพกันเองเลย” คุณอุษาวดีกล่าวเพิ่มเติมทิ้งท้ายว่า “อยากให้เราจริงๆ ว่า เรายังเป็นพี่น้องกันอยู่”

ฟังอย่างตั้งใจ พูดอย่างมีสติ

การเสวนาครั้งนี้เต็มไปด้วยบรรยากาศของการรับฟังกัน โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “การสานเสวนา” เป็นตัวช่วย การสานเสวนาเป็น “การฟังอย่างตั้งใจ พูดอย่างมีสติ ละวางอคติของตนเอง เพื่อที่จะรับฟังคนอื่น และการใช้หัวใจของความเป็นมนุษย์ในการมองผู้อื่น”

นายดา แววีร์คุปต์ ผู้ดำเนินรายการเวทีสาธารณะสรุปลักษณะสำคัญของการทำसानเสวนา และเสริมอีกว่า "เป็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เฉพาะในวงสานเสวนาเท่านั้น แต่ในชีวิตประจำวันนั้นก็สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ได้ และคงจะมีประโยชน์มากทีเดียวสำหรับสังคมที่อยู่บนเส้นด้ายของความขัดแย้ง"

หัวใจที่ตรงกัน

เมื่อผมรับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของทุกฝ่ายแล้ว ผมค้นพบสิ่งสำคัญที่ทำให้ผมประหลาดใจเป็นอย่างมาก... นั่นคือ... ท่ามกลางความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ ทุกฝ่ายกลับมีความต้องการในส่วนลึกที่เหมือนกันอยู่ ๔ ประการ... ทุกฝ่ายต้องการความเข้าใจ ต้องการความสงบ ต้องการความปรองดอง และต้องการความยุติธรรม ไม่มีใครหรือฝ่ายใดที่ต้องการความรุนแรงเลยแม้แต่คนเดียว

เริ่มด้วยการใส่ใจกับความต้องการของทุกคน

ผมเชื่อในแนวทางของการสื่อสารอย่างสันติที่ว่า การแก้ไขความขัดแย้งในระดับนั้น สามารถเริ่มต้นได้ด้วยการใส่ใจรับฟังความต้องการในส่วนลึกของทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนของสังคม... ไม่มองข้ามความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือให้ความสำคัญเฉพาะความต้องการของตนเองโดยไม่ใส่ใจกับความต้องการของคนอื่น

การรับฟังและให้ความเข้าใจกับความต้องการในส่วนลึกของกันและกัน ก่อนจะหาวิธีการแก้ปัญหา นั้นจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากความต้องการสู่วิธีการ

เมื่อเราจับฟังและให้ความเข้าใจกับความต้องการในส่วนลึกของทุกภาคส่วนแล้ว (แม้ว่าเราอาจไม่เห็นด้วยกับวิธีการที่เขาทำไปแล้วก็ตาม) เราจะนำความต้องการทั้งหมดมาวางไว้ตรงหน้า และหาวิธีการร่วมกันว่า เราจะทำอย่างไรได้บ้างเพื่อ

ทำให้ความต้องการของทุกฝ่ายได้รับการตอบสนอง อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการต้องการความเข้าใจ ความต้องการความสงบ ความต้องการความปรองดอง และความต้องการความยุติธรรม...

อย่างเช่น กรณีของความต้องการความยุติธรรมนั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่ความต้องการความสงบสันติด้วย วิธีการหนึ่งก็คือ การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม โดยการทำความจริงให้ปรากฏ และทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า เป็นการดำเนินการที่มีความเป็นธรรม เท่าเทียม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีมาตรฐานที่ทำให้คนทุกฝ่ายยอมรับได้

ทำให้เกิดความยุติธรรมนำสู่สันติ

ผศ.ดร.ปาริชาติ สุวรรณบุปผา ผู้ดำเนินการสานเสวนาจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล ให้มุมมองที่เป็นหัวใจสำคัญของสันติภาพกับเราว่า "เมื่อเราเรียกร้องสันติภาพ เราคงต้องทำให้เกิดความชอบธรรมในสังคมไทย มันเป็นเรื่องระดับโครงสร้าง ถ้าเกิดความไม่เป็นธรรม ไม่ยุติธรรมในสังคมไทย ก็นำไปสู่การชุมนุมเรียกร้องในภาคพลเมือง"

"เราตระหนักดีว่าสันติภาพจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การเรียกร้อง แต่เราต้องทำให้ระบบโครงสร้างของสังคม ไม่ว่าจะเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม อยู่กันด้วยความชอบธรรม ความยุติธรรม แล้วสิ่งนั้นจะนำไปสู่สันติ นั่นคือ การทำสันติภาพให้เป็นรูปธรรม"

กลับเปลี่ยนหัวใจด้วยการมองความเป็นมนุษย์

สตรีท่านหนึ่งเล่าให้ฟังถึงประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงในจิตใจ จากความคิดที่เห็นอีกฝ่ายเป็นศัตรู มาเป็นความเข้าใจและการเคารพอีกฝ่ายหนึ่งว่า "แม้ว่าตนเองจะให้การดูแลคนทำงานที่บ้านด้วยความเคารพ เช่น ถ้าหมดเวลางานแล้วก็ให้เขาพักผ่อน และไม่ยอมให้ใครไปใช้งานเขาจนเวลาอย่างเด็ดขาด..." "แต่สำหรับเรื่องการแบ่งแยกเป็นฝ่าย

ภาพ : images.google.co.th

แล้ว ตนรู้สึกรุนแรงมาก เช่น เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งโง่และใช้ความรุนแรง... แต่มาวันหนึ่งเมื่อมาดูใจตัวเองแล้วก็ตกใจว่าเราเป็นได้ถึงขนาดนั้นเลยหรือ?... ทำให้คิดได้ว่าที่เป็นเช่นนั้นเพราะเราเห็นอีกฝ่ายเป็นศัตรู ไม่ได้มองความเป็นมนุษย์ของเขา... พอมาองความเป็นมนุษย์ของเขาแล้ว เรารู้สึกสงบในจิตใจ เกิดความเข้าใจยอมรับเขา เคารพเขามากขึ้น”

ประสบการณ์ของการกลับเปลี่ยนใจเช่นนี้เกิดจากการรับฟังความต้องการในส่วนลึกของอีกฝ่ายหนึ่ง การมองความเป็นมนุษย์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ประสบการณ์นี้คงเทียบเคียงได้กับข้อคิดจาก ผศ.ดร.ปาริชาติ สุวรรณบุปผา ที่กล่าวกับเราว่า “ในด้านของสันติวัฒนธรรมเราอาจจะไม่ชอบการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ว่าในความเป็นมนุษย์ของเขา เราก็ต้องเคารพความเป็นมนุษย์ของเขา ไม่ว่าจะเลื้อยเหือง เลื้อยแดง ตำรวจ ทหาร ประชาชน หรือใครก็ตาม เราเกลียดความชั่วร้าย แต่ว่าในความเป็นมนุษย์ของแต่ละคนนั้น เราก็ต้องเมตตา สงสารซึ่งกันและกัน... คิดต่างกันดี แต่เขาก็ยังเป็นมนุษย์เหมือนกับเรา”

เขาเป็นลูกที่รักของพระบิดาเช่นเดียวกับเรา

พี่น้องชาวพุทธท่านหนึ่งเล่าให้ผมฟังว่า จิตสำนึกเกี่ยวกับ การเป็นเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตาย การไม่เบียดเบียนกันและกัน เป็นสิ่งที่เขาคำนึ่งถึงในสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้...

และสำหรับพี่น้องชาวคริสต์แล้ว มีจิตสำนึกซึ่งเป็นคำสอนขั้นพื้นฐานที่ว่า “ทุกคนเป็นพี่น้อง เป็นลูกของพระเจ้าเช่นเดียวกับเรา...” หรือถ้าจะมองว่าอีกฝ่ายเป็นศัตรู ก็มีคำสอนที่กล่าวว่า “จงรักศัตรู... จงภาวนาเพื่อผู้ที่ข่มเหงท่าน”

เช่นนี้แล้ว ใช่หรือไม่ที่ว่า... แท้จริงแล้วการแปรเปลี่ยนภาพลักษณ์ที่เป็นศัตรูกัน มาเป็นเพื่อนมนุษย์เหมือนกัน มาเป็นเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตาย มาเป็นพี่น้องเป็นลูกของพระเจ้าเช่นเดียวกันนี้... อาจทำให้เรามีพื้นที่ที่จะมั่นใจได้ว่าเราทุกคนทุกฝ่ายสามารถพูดคุยถึงความแตกต่างนี้ได้อย่างปลอดภัยและสบายใจเพื่อหาทางออกร่วมกัน ที่ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายได้ต่อไป

ร่วมขยายพื้นที่แห่งสันติให้กว้างขึ้น

ผมหวังว่าการแบ่งปันประสบการณ์การพบกันของคนเลื้อยเหือง คนเลื้อยแดง ตำรวจ และประชาชนในครั้งนี้จะช่วยให้ท่านมีความหวัง มีความมั่นใจ มีกำลังใจในการฟังความต้องการของทุกฝ่าย...ทุกคน รวมทั้งรับฟังความต้องการในหัวใจของตัวเองท่านเองด้วย เพื่อว่าเราจะได้ร่วมกันแสวงหาวิธีการเพื่อทำให้สังคมของเราเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความเข้าใจ ความสงบ ความปรองดอง และความยุติธรรม... ขยายพื้นที่แห่งสันติให้กว้างขึ้น... เยียวยาผู้คนที่ได้รับความรุนแรง... ลดและป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงขึ้นไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม

คิดแล้วค่อยสะท้อนเป็นการกระทำ

“ความต้องการของทุกคน ดูเหมือนว่าทุกคนอยากได้ความสงบ อยากได้ความเข้าใจ อยากได้ความปรองดอง อยากได้ความยุติธรรม... ทุกคนมีความฝันตรงกัน ถ้าคิดแล้วจะค่อยๆ สะท้อนเป็นการกระทำขึ้นเรื่อยๆ” ผศ.ดร.ปาริชาติ สุวรรณบุปผา กล่าวสรุป

ภาพ : www.fwdder.com

เขียนมาให้...เป็นของขวัญ

ผมเขียนบทความนี้ด้วยความตั้งใจที่จะแบ่งปันสิ่งดีๆ ที่ผมได้พบเพื่อเป็นของขวัญ เป็นความหวัง และเป็นกำลังใจแก่ทุกท่าน... ขอให้ทุกท่านมีจิตใจที่เบิกบาน มีความสุขสงบ มีหัวใจที่เปิดกว้าง และร่วมสร้างสันติในสังคมไทยให้เกิดขึ้นเร็ววัน...

เชิญชมเว็บไซต์บ้านใส่ใจ <http://www.carefor.org> เพื่อมิตรภาพ กำลังใจ และความรักต่อ ชีวิต ผู้คน และธรรมชาติ